

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

(97/C 205/07)

Γνώμη που ζητήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει, αντιστοίχως των άρθρων 109 ΣΤ παράγραφος 6 και 109 ΣΤ παράγραφος 8 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, σχετικά με σχέδιο νομοθεσίας για την καθιέρωση του ευρώ και για ορισμένες διατάξεις που αφορούν την καθιέρωση του ευρώ.

CON/96/13

1. Στις 11 Νοεμβρίου 1996, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζήτησε από το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ENI) να εκφέρει γνώμη σχετικά με δύο προτάσεις της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για κανονισμούς του Συμβουλίου που αφορούν την καθιέρωση του ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις, αντιστοίχως, των άρθρων 235 και 109 Α παράγραφος 4 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας [βλέπε COM(96) 499 με ημερομηνία 16. 10. 1996· για ευκολία αναφοράς τα δύο σχέδια θα αποκαλούνται «σχέδιο 235» και «σχέδιο 109 Α παράγραφος 4»]. Τα σχέδια συνοδεύονται από αιτιολογική έκθεση. Η διαβούλευση με το ENI είναι υποχρεωτική και για τα δύο σχέδια, παρά το γεγονός ότι η νομική βάση για το ένα από αυτά είναι το άρθρο 235 της συνθήκης, δεδομένου ότι και τα δύο εμπύπτουν στον τομέα αρμοδιότητάς του. Εντούτοις το σχέδιο 109 Α παράγραφος 4 θα μπορούσε να εγκριθεί μετά τη σύσταση της ΕΚΤ και, συνεπώς, η παρούσα γνώμη δεν αποκλείει τη γνωμάτευση της ΕΚΤ επί του σχεδίου αυτού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 Α παράγραφος 4 της συνθήκης, πριν από την έγκρισή του.
2. Οι προτάσεις της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αξιολογούνται θετικά σε γενικές γραμμές. Η Επιτροπή στηρίχτηκε σε προηγούμενη εργασία του ENI και σε εισηγήσεις που της απευθύνθηκαν στο πλαίσιο ευρείας διαδικασίας διαλόγου που διεξήχθη με οικονομικούς οργανισμούς και με την Νομισματική Επιτροπή, με τη συμμετοχή, πάντοτε, του ENI. Το ENI συμμετείχε ως παρατηρητής στις συνεδριάσεις ομάδας εργασίας του Συμβουλίου η οποία συστάθηκε μετά την έγκριση των σχεδίων από την Επιτροπή, και έλαβε γνώση των διαφόρων τροπολογιών που πρότειναν οι εθνικές αντιπροσωπείες. Η παρούσα γνώμη λαμβάνει υπόψη τα αναθεωρημένα σχέδια όπως προβλέπονταν από την προαναφερθείσα ομάδα εργασίας. Η γνώμη εκδίδεται με βάση την αγγλική απόδοση των σχεδίων. Το ENI επιθυμεί να

τονίσει την ιδιαίτερη ανάγκη να εξασφαλίσει το Συμβούλιο την αντιστοιχία των νομικών όρων που θα περιέχονται στην αυθεντική απόδοση των σχεδίων σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας, ώστε να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή στα κράτη μέλη των ουσιαστών αυτών νομικών πράξεων.

Οι παρατηρήσεις που διατυπώνονται στην παρούσα γνώμη περιορίζονται σε εκείνα τα σημεία για τα οποία το ENI θεωρεί ότι υπάρχουν ακόμη περιθώρια για διευκρινίσεις.

3. Το ENI λαμβάνει γνώση της απόφασης της Επιτροπής για διαχωρισμό σε δύο σχέδια κανονισμών, αλλά υπογραμμίζει τη σημασία της ταυτόχρονης πολιτικής αποδοχής τους από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όπως εξήτησε η Επιτροπή, ενδεχομένως, κατά τη σύνοδο του Δουβλίνου, τον Δεκέμβριο.

Σχέδιο 235

4. Το ENI παρακολούθησε τη συζήτηση στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου αναφορικά με την κατάλληλη διατύπωση του άρθρου 3 του σχεδίου 235 σχετικά με τη διατήρηση σε ισχύ των νομικών πράξεων και έχει επίγνωση των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν από τις εθνικές αντιπροσωπείες. Για τις αγορές κεφαλαίων το θέμα αυτό αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού. Το ENI υπήρξε δέκτης σημαντικών και πειστικών απόψεων που διατυπώθηκαν από οργανώσεις της αγοράς επί του θέματος αυτού. Το ENI υποστηρίζει τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Μαδρίτης όσον αφορά τη χρησιμότητα μιας νομικής ρύθμισης που θα εξασφάλιζε τη διατήρηση της ισχύος των νομικών πράξεων, αλλά υποστηρίζει ότι η σχετική διατύπωση θα έπρεπε να είναι επαρκώς ευρεία ώστε να αρθούν οι σχετικές ανησυχίες. Η εξασφάλιση της διατήρησης της ισχύος των πράξεων αυτών θα συμβάλει στη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και θα διευκολύνει τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα.

Υπό αυτή την έννοια το ENI αποδέχεται ευχαρίστως τη βελτιωμένη διατύπωση της παραγράφου 7 του προοιμίου. Επιπλέον, πολλά μέλη του συμβουλίου του ENI θα ευνοούσαν την παρεμβολή ρητής επιβεβαίωσης ότι η «εισαγωγή του ευρώ» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 3 έχει ευρεία έννοια και περιλαμβάνει ιδιαίτερα τον αμετάκλητο καθορισμό των τιμών μετατροπής, την από-

συρση των εθνικών νομισμάτων και την κατάργηση ή την αντικατάσταση των τιμών των επιτοκίων αναφοράς. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί είτε στο σημείο που καταγράφονται οι «ορισμοί» (άρθρο 1), είτε στο ίδιο το άρθρο 3, είτε τουλάχιστον στο προοίμιο του σχεδίου 235.

Πολλά μέλη του συμβουλίου του ENI θα επιθυμούσαν επίσης την προσθήκη της φράσης «όσον αφορά την εισαγωγή του ευρώ» στο τέλος του άρθρου 3, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος αντιδικιών με βάση τις διατάξεις περί «ανωτέρας βίας» ή περί «μεταβολής των συνθηκών», ή άλλες διατάξεις με συναφείς επιπτώσεις, και για να προστατευθούν οι καταναλωτές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η προσθήκη του επιρρήματος «ρητώς» δεν θα ικανοποιούσε πλήρως, δεδομένου ότι οι όροι αυτοί μπορεί να είχαν, ενδεχομένως, συμφωνηθεί ρητώς χωρίς, εντούτοις, η συμφωνία να έγινε ενόψει της ONE.

Τα περισσότερα μέλη του ENI θα επιθυμούσαν τη μεταφορά του ορισμού των συμβάσεων από την παράγραφο 9 του προοιμίου στο άρθρο 1, ώστε να ενισχυθεί η νομική του αξία.

5. Το ENI αναγνωρίζει ότι οι διατάξεις για τη στρογγυλοποίηση είναι συνεπείς με τις δικές του προηγούμενες συστάσεις, αν και δεν συμπίπτουν πλήρως με αυτές.

Σχέδιο 109 Α παράγραφος 4

6. Το πρώτο θέμα που θα πρέπει να εξεταστεί είναι οι διατάξεις που αφορούν τον τερματισμό της μεταβατικής περιόδου. Από νομική άποψη, το πέρας της μεταβατικής περιόδου συνεπάγεται την κατάργηση των εθνικών νομισματικών μονάδων, τον υποχρεωτικό και αυτόματο νομισματικό επαναπροσδιορισμό όλων των υαρχουσών νομικών πράξεων, και ειδικότερα των εθνικών νομοθεσιών και συμβάσεων. Οι τραπεζικοί λογαριασμοί των πελατών θα μετατραπούν σε ευρώ· τα τιμολόγια θα εκδίδονται σε ευρώ· οι επίσημες εκθέσεις θα γίνονται σε ευρώ, οι τιμές θα καθορίζονται σε ευρώ κ.λπ.

Το ENI τάσσεται υπέρ της αρχής της ταυτόχρονης νομικής μετάβασης σε όλα τα κράτη μέλη. Η ημερομηνία της νομικής αυτής μετάβασης θα πρέπει να συμπίπτει περίπου με την ημερομηνία κατά την οποία τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ θα τεθούν σε κυκλοφορία. Από αυτή την άποψη οι διοικητικές διαδικασίες ανταλλαγής των μετρητών ίσως απαιτήσουν κάποια ευελιξία. Στο παρόν στάδιο δεν ενδεικνύεται ακόμη να προσδιοριστεί η ημερομηνία κατά την οποία θα τεθούν σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια ευρώ. Το ENI, συνεπώς, θα υποστήριζε να προσδιοριστεί η ημερομηνία λήξης της μεταβατικής περιόδου του άρθρου 1, και η αντίστοιχη διατύπωση των άρθρων 10 και 11 να προσδιοριστούν όταν το σχέδιο εγκριθεί ως κανονισμός

του Συμβουλίου, και μέχρι τότε να χρησιμοποιούνται στη θέση της ημερομηνίας παρενθέσεις.

7. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε στη Μαδρίτη ότι ο κανονισμός που θα αποτελέσει το νομικό πλαίσιο για τη χρήση του ευρώ «θα έχει ως συνέπεια τα εθνικά νομίσματα και το ευρώ να αποτελέσουν διαφορετικές εκφράσεις του ενός και του αυτού, από οικονομική άποψη, νομίσματος», και για το σκοπό αυτό «θα θεσπίσει μία διά νόμου επιβαλλόμενη ισοτιμία μεταξύ του ευρώ και των εθνικών νομισματικών μονάδων». Συμφώνησε επίσης ότι ο κανονισμός θα πρέπει «να εξασφαλίζει ότι οι ιδιωτικοί οικονομικοί φορείς θα είναι ελεύθεροι να χρησιμοποιούν το νόμισμα ευρώ χωρίς, όμως, να είναι και υποχρεωμένοι να το χρησιμοποιούν». Το ENI θεωρεί κατάλληλο τον τρόπο με τον οποίο οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται στο σχέδιο 109 Α παράγραφος 4.

Ειδικότερα, το ENI συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι η αντικατάσταση από το ευρώ των εθνικών νομισμάτων των συμμετεχόντων κρατών μελών, όπως προβλέπεται από το άρθρο 2, είναι κατάλληλος τρόπος για να διασφαλιστούν εκείνα τα συμπεράσματα, και αποδέχεται ευνοϊκά τις διατάξεις του σχεδίου που ενισχύουν την διά νόμου επιβαλλόμενη ισοτιμία μεταξύ του ευρώ και των εθνικών νομισμάτων, όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Μαδρίτη και «εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών» καθιστώντας περιττή τη δημιουργία παράλληλων κυκλωμάτων. Το ENI αποδέχεται τις παραγράφους 3 και 6 του άρθρου 8, το περιεχόμενο των οποίων θεωρεί ικανοποιητικό. Εντούτοις, η διατύπωση της παραγράφου 3 του άρθρου 8 θα μπορούσε να επανεξετασθεί ώστε να καταστεί σαφέστερη.

Η πρώτη πρόταση της παραγράφου 3 παρέχει στον καταβάλλοντα χρηματική οφειλή το δικαίωμα να επιλέγει ανάμεσα στο ευρώ και στην εθνική νομισματική μονάδα, πράγμα που αποτελεί και την πεμπουσία της δυνατότητας υποκατάστασης χρηματικών πληρωμών· η πρόταση αυτή είναι σαφής και δεν απαιτεί αναθεώρηση (αν και ίσως θα ήταν χρήσιμο να αντικατασταθεί το ρήμα «επιτρέπεται» από το ρήμα «δύναται» ώστε να υπογραμμισθεί ότι αφορά επιλογή και όχι δυνατότητα). Η δεύτερη πρόταση της παραγράφου 3 επιτρέπει στο χρηματοπιστωτικό φορέα που διαμεσολαβεί για την πληρωμή «να διενεργήσει την απαραίτητη μετατροπή πιστώνοντας το λογαριασμό χωρίς να ζητά την έγκριση του δικαιούχου», όταν ο λογαριασμός του είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα που είχε επιλέξει ο αποστολέας της πληρωμής. Η δεύτερη αυτή πρόταση θα απαιτούσε περισσότερη σαφήνεια ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αντιστοίχως τόσο του ενδιάμεσου φορέα όσο και του δικαιούχου. Θα μπορούσε έτσι να περιλαμβάνει πολυμερή συστήματα πληρωμών ή την παρεμβολή περισσότερων του ενός διαμεσολαβητών για τη διενέργεια της καταβολής.

Για την αποφυγή αμφιβολιών, η διατύπωση της παραγράφου 3 του άρθρου 8 θα έπρεπε να διασφαλίζει με

σαφήνεια ότι η χρήση του δυνητικού «ενδέχεται» δεν επιτρέπει ισοτιμίες άλλες από τις ισοτιμίες μετατροπής.

Επίσης, θα έπρεπε να διευκρινισθεί κατά πόσον η διάταξη αυτή αναφέρεται μόνο σε εντολές εμβασμάτων, ή έχει επίσης εφαρμογή και προκειμένου για άλλες πληρωμές (συγκεκριμένα επί επιταγών) που καταλήγουν σε πίστωση λογαριασμού σε αντίθεση με τις πληρωμές με μετρητά.

Οι λέξεις «και καταβάλλεται εντός του αυτού κράτους μέλους» αποσκοπούν σύμφωνα με τις ερμηνευτικές σημειώσεις στον περιορισμό της εφαρμογής των διατάξεων περι εσωτερικών πληρωμών. Το ENI δεν βλέπει το λόγο να λαμβάνεται υπόψη ο τόπος από όπου αποστέλλεται μια πληρωμή, και θα υποστήριζε την επέκταση της ισχύος της διατάξεως στις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ ή στο νόμισμα του λογαριασμού του δικαιούχου.

8. Η αρχή του μη υποχρεωτικού αντανάκλαται επαρκώς στο άρθρο 8 παράγραφος 1, με καλά εξισορροπημένες εξαιρέσεις στις επόμενες παραγράφους. Εντούτοις, το ENI θεωρεί ότι η νομική σαφήνεια του πρώτου εδαφίου του άρθρου 8 παράγραφος 4 που επιτρέπει τη μονομερή μεταβολή της νομισματικής έκφρασης οφειλών που εκκρεμούν, θα πρέπει να δεικνύει καθορίζοντας ποιο είναι το συνδετικό στοιχείο το οποίο προσδιορίζει το αρμόδιο κράτος μέλος: δηλαδή αν είναι ο τόπος όπου εδρεύει ο εκδότης, ή το κράτος μέλος του οποίου χρησιμοποιείται το νόμισμα, ή το κράτος μέλος του οποίου το δικαίωμα εφαρμόζεται στην υπόθεση, λαμβάνοντας υπόψη τη νομική βάση του κανονισμού και τις αρμοδιότητες των κρατών μελών από πλευράς ιδιωτικού δικαίου και αναφορικά με τις αγορές κεφαλαίων.

9. Το φαινόμενο της εμπορικής αναπαραγωγής τραπεζογραμματίων προσεγγίζεται με διαφορετικό τρόπο από τα κράτη μέλη, και αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού όσον αφορά τα τραπεζογραμμάρια σε ευρώ, διότι είναι ενδεχόμενο το φαινόμενο αυτό να επεκταθεί πολύ κατά το χρόνο που τα νέα αυτά τραπεζογραμμάρια θα τεθούν σε κυκλοφορία. Το ENI θεωρεί ότι τα διάφορα εθνικά καθεστάτα που διέπουν την εμπορική αναπαραγωγή των τραπεζογραμματίων θα δυσχεραίνουν, ενδεχομένως, τις δραστηριότητες της ΕΚΤ αναφορικά με την αναπαραγωγή των τραπεζογραμματίων ευρώ. Το καταστατικό του ΕΣΚΤ δεν παρέχει στην ΕΚΤ τα μέσα για να χειριστεί το συγκεκριμένο αυτό θέμα. Η νομισματική νομοθεσία σχετικά με τα νέα νομισματικά σύμβολα φαίνεται να είναι το κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση του θέματος αυτού. Ως εκ τούτου, το ENI προτείνει να προστεθεί στο άρθρο 12 του σχεδίου μια νέα παράγραφος με το κατωτέρω νόημα: «Η ΕΚΤ θα καθορίσει το καθεστώς που θα διέπει την αναπαραγωγή τραπεζογραμματίων σε ευρώ».

Το ENI αναλύει την περίοδο αυτή τις διάφορες πτυχές που σχετίζονται με το ηλεκτρονικό χρήμα, την έκδοση μερισματοποδείξεων και κουπονιών σε ευρώ, και με τα τραπεζογραμμάρια ευρώ (δηλαδή το δικαίωμα ανατόπωσης, την παραχάραξη, μεθόδους κατά της απομιμήσεως, ή κανόνες για σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό αναπαραγωγής, και το καθεστώς επιστροφών και αντικαταστάσεως φθαρμένων χαρτονομισμάτων). Από την ανάλυση είναι ενδεχόμενο να προκύψουν ειδικές διατάξεις για προσθήκη στον κανονισμό 109 Λ παράγραφος 4. Το ENI ενδέχεται να αποφασίσει τη διατύπωση γνώμης επ' αυτού του θέματος.

10. Το ENI δεν έχει αντίρρηση να δοθεί στη δημοσιότητα η γνώμη του, κατά την κρίση της αιτούσας αρχής.